

**UCHWAŁA NR II/9/2018
RADY MIEJSKIEJ DOBRZYŃ NAD WISŁĄ**

z dnia 28 listopada 2018 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie Gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2018-2021**

Na podstawie art. 7 ust. 1 i 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994, poz. 1000, poz. 1349 i poz. 1432) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2018-2021 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały zleca się Burmistrzowi Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą oraz podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**

inż. Krzysztof Pryciak

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY W RODZINIE	3
3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU	4
4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	10
5. ADRESACI PROGRAMU	11
II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE	12
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	13
2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIELE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH	14
2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE	14
2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY	22
3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE	25
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY	27
4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM	27
4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM	33
4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ	35
5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM	37
6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	38
7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE	42
III PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE	44
1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	44
2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA	45
IV. REALIZACJA PROGRAMU	54
1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY	54
2. MONITORING I EWALUACJA	54
3. FINANSOWANIE	55
SPIS TABEL I WYKRESÓW	56

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół **kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni**. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są **osoby niepełnosprawne i ludzie starsi**. Najczęstszym objawem obserwowanym u osób doświadczających przemocy jest **wyuczona bezradność**. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych.

Bardzo często bezradność rozwija się na bazie życiowych doświadczeń, zarówno wyniesionych z dzieciństwa (przemoc fizyczna, napaść seksualna lub molestowanie, sytuacje traumatyczne – śmierć lub rozwód rodziców, alkoholizm, choroba bliskich, kłopoty w nauce, problemy zdrowotne), jak i wyniesionych ze związków w życiu dorosłym (przemoc, patologiczna zazdrość, gwałt, przymuszanie do nieakceptowanych form współżycia, groźby pozbawienia życia). Nakładanie się na siebie niekorzystnych doświadczeń odgrywa istotną rolę w powstaniu i ujawnianiu się **syndromu wyuczonej bezradności**.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygnowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Skutki wyuczonej bezradności łagodzi stopniowe odzyskiwanie przez osobę doświadczającą przemocy kontroli nad swoją osobą i swoim życiem. Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość **potrzebuje pomocy innych**. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

Przestępstwa polegające na znęcaniu się nad osobą najbliższą należą w Polsce, obok kradzieży cudzej rzeczy, przestępstw drogowych, kradzieży z włamaniem, rozbojów

innych podmiotów upoważnionych do zwalczania przemocy domowej. Pewne światło na kwestie zjawiska przemocy w rodzinie rzucają przeprowadzane co jakiś czas badania. Dwukrotnie, w 2007 i w 2010 r., wykonywał takie badania na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej TNS OBOP.

Najbardziej drastycznie przedstawiają się wyniki badania z września 2007 r. w kwestii występowania zjawiska przemocy w rodzinie według ofiar, sprawców i świadków. Otóż okazało się, że kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy od członka rodziny doświadczył więcej niż co trzeci Polak (36%). Co piąty Polak (20%) – wedle uzyskanych deklaracji – był sprawcą przemocy wobec członków swojego gospodarstwa domowego.

Sprawcy najczęściej przyznawali się do przemocy psychicznej (15%), znacznie rzadziej do fizycznej (9%), a bardzo rzadko do ekonomicznej (2%) i seksualnej (0,4%). Większość sprawców przyznawała się do stosowania tylko jednej formy przemocy (13%). Ogólnie ponad dwie piąte (42%) Polaków zamieszkiwało w gospodarstwie domowym, w którym dochodziło do przemocy (byli ofiarą przemocy, jej sprawcą lub świadkiem stosowania jej wobec innego członka rodziny).

Do bycia ofiarami przemocy najczęściej przyznawały się kobiety (39%), mieszkańcy miast powyżej 500 tys. (42%). Do doświadczenia przemocy co najmniej raz częściej przyznawały się osoby z wyższym niż z podstawowym wykształceniem. Doświadczenie przemocy w rodzinie wpływa na jej stosowanie wobec członków rodziny – 13% Polaków to jednocześnie ofiary i sprawcy przemocy.

Przeprowadzone trzy lata później (w listopadzie i grudniu 2010 r.) badanie w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie pokazało, iż:

- kobiety stanowią 63% ofiar przemocy fizycznej, 64% ofiar przemocy psychicznej, 70% ofiar przemocy ekonomicznej;
- prawie połowa społeczeństwa (47%) jest zdania, że system prawny w naszym kraju w większym stopniu chroni ofiary przemocy w rodzinie, jeśli są nimi kobiety;
- spożywanie alkoholu ma duży wpływ na występowanie przemocy w rodzinach – 45% ofiar (niezależnie od rodzaju przemocy) stwierdziło, że przynajmniej raz sprawca był w momencie zdarzenia pod wpływem alkoholu;
- inne problemy, które występują wspólnie z przemocą domową, to: brak pieniędzy (18%), problemy małżeńskie (15%), problemy w pracy (10%).

się, że formą przemocy występującą najczęściej jest przemoc psychiczna, wcześniej niezauważana przez badanych.

Negatywnie odbierani są sprawcy wszelkiego rodzaju przemocy. Badanie uwidoczniło jednak wyraźną tendencję do przerzucania winy na ofiarę. Prawie 24% uważa, że do przemocy by nie dochodziło, gdyby nie prowokacje ze strony partnera, przekładając tym samym odpowiedzialność za jej stosowanie ze sprawcy na ofiarę. Jednocześnie ponad 80% osób nie podziela opinii, że istnieją okoliczności, które mogą usprawiedliwić przemoc.

Większość osób badanych dostrzega problem przemocy wobec dzieci. Istnieje mniejsza tolerancja wobec przemocy psychicznej niż fizycznej (karanie dzieci laniem popiera 26% osób badanych). Badania pokazały całkowity brak tolerancji dla dwóch form przemocy wobec dzieci: pozbawianie ich posiłku oraz przemocy seksualnej.

Większość badanych (ok. 3/4) uznała, że pomoc dla ofiar przemocy nie jest wystarczająca. W porównaniu z badaniem z 2007 r. istotnie wzrósł jednak odsetek respondentów przekonanych, że ofiary przemocy mogą liczyć na pomoc.

Sprawcami przemocy w rodzinie są najczęściej osoby najbliższe – w przypadku osób dorosłych małżonkowie i partnerzy, w odniesieniu do dzieci – rodzice. W przypadku przemocy wobec osób dorosłych najczęstszą okolicznością towarzyszącą aktom przemocy jest alkohol. Aktom przemocy wobec dzieci częściej towarzyszą inne sytuacje kryzysowe w rodzinie.

Jednym z najistotniejszych wniosków płynących z badania jest bardzo mała skłonność uczestników przemocy w rodzinie do szukania pomocy na zewnątrz. W zdecydowanej większości (3/4) przypadków przemocy nie korzystano z żadnej formy pomocy. W relacjach ofiar, sprawców i świadków przemocy instytucjonalny system wsparcia jawi się jako ubogi i niewykorzystywany. Z drugiej strony, osoby korzystające z pomocy uznają ją w większości za przynajmniej w części skuteczną.

Wśród osób badanych 14,4% twierdziło, że **istnieją sytuacje, w których przemoc jest usprawiedliwiona**. Wynik nie odbiega istotnie od wyniku z roku 2007 (13,5%). Zdecydowana większość osób uczestniczących w obu badaniach nie zgadzała się ze stwierdzeniem, że cokolwiek usprawiedliwia przemoc w rodzinie.

Niemal co piąta osoba twierdziła, że o przemocy można mówić tylko wtedy, gdy na ciele ofiary widać wyraźne ślady, np. siniaki. To wynik wyższy niż w roku 2007, kiedy z tym stwierdzeniem zgodziło się 15,9% badanych. Co czwarta osoba, zarówno w obecnym

86,6% respondentów nie zgodziło się z twierdzeniem, że zawiadomienie o przemoc w rodzinie jest donosicielstwem.

Dwukrotnie, w 2009 i w 2015 r. ogólnopolskie badania na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, dotyczące przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych, realizował Instytut Psychologii Polskiej Akademii Nauk. Generalnie, wskazując podobieństwa między wynikami przeprowadzonych badań, stwierdzono przede wszystkim, że przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych jest zjawiskiem zdecydowanie zauważalnym. Nie ustalono przy tym jakiegokolwiek roli statusu ekonomiczno-społecznego rodzin, w których przemoc występuje.

Nie odnotowano różnic między rokiem 2009 i 2015 **pod względem obojętności na przemoc**. Rozkłady odpowiedzi na poszczególne pytania w obu latach były bardzo zbliżone. Nie zmienił się także wzór reagowania na obserwowaną przemoc. Przeważała bierność – brak jakiegokolwiek reakcji średnio deklarowało 72% respondentów, zaś najwyższy odsetek – 75,9% – wystąpił w sytuacji przemoc wobec osób starszych obserwowanej poza rodziną. Najrzadziej deklarowaną formą ingerencji niezmiennie było powiadomienie odpowiednich instytucji.

Analizy pokazały kilka różnic w obrazie przemoc w rodzinie między rokiem 2009 a rokiem 2015, mimo że obserwowana częstość jej występowania nadal utrzymywała się na wysokim poziomie. Po pierwsze, w roku 2015 odnotowano spadek przemoc wobec osób starszych i niepełnosprawnych spostrzeganej poza rodziną. Po drugie, w roku 2015 w porównaniu z rokiem 2009 wzrosła częstość przemoc obserwowanej w rodzinie. W roku 2009 średnio było 2,7% znajdujących okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemoc wobec osób starszych, zaś w roku 2015 – 4,1%. W roku 2009 średnio było 2,2% znajdujących okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemoc wobec osób niepełnosprawnych, zaś w roku 2015 – 3,5%.

Przytaczając powyższe dane, należy pamiętać, że **przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków**, w związku z czym bardzo trudno oszacować rzeczywistą skalę tego zjawiska.

4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

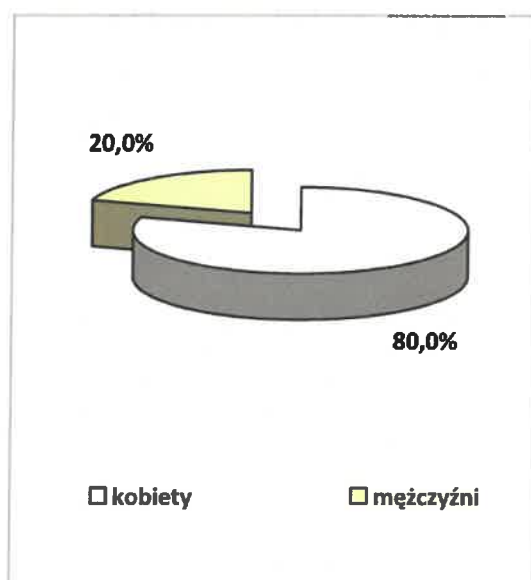
Niniejszy Program został opracowany w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE

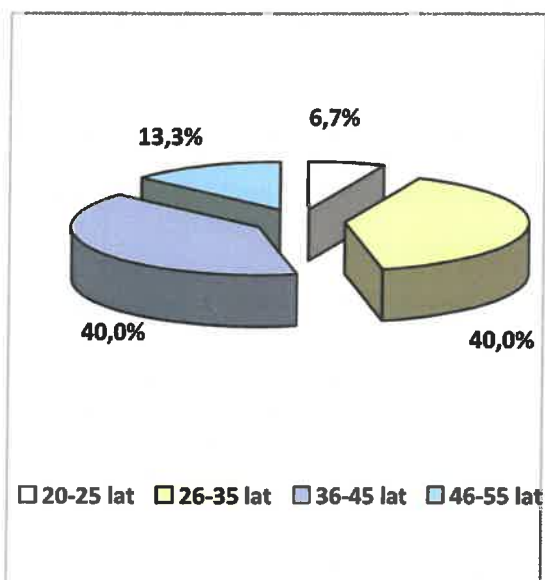
Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w gminie Dobrzyń nad Wisłą została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców i przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych. Do analizy przedłożono 15 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców, 5 ankiet wypełnionych przez pedagogów i nauczycieli z placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy oraz 45 ankiet skierowanych do uczniów z dwóch szkół z terenu gminy.

Wśród respondentów ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców 80% stanowiły kobiety, 20% mężczyźni. Najliczniej reprezentowane były grupy wiekowe 26-35 lat i 36-45 lat (po 40%). Mniej licznie reprezentowana była grupa wiekowa 46-55 lat (13,3%) oraz grupa w wieku 20-25 lat (6,7%). Strukturę ankietowanych ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci.

Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku.

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość wśród ankietowanych stanowiły osoby mieszkające w gminie od urodzenia (60%), a następnie osoby zamieszkujące gminę od 14 do 30 lat (33,3%) oraz od 2 lat (6,7%). Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób z wykształceniem średnim (33,3%), drugą grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem zasadniczym zawodowym (26,7%), a kolejną osoby z wykształceniem

ponadpodstawowych). Działalność kulturalna skupia się wokół Dobrzyńskiego Domu Kultury „Żak” oraz Biblioteki Publicznej w Dobrzyniu nad Wisłą.

Mieszkańcy gminy mają zapewnioną opiekę w 3 Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej mieszczących się w Chalinie, Grochowsku i Dobrzyniu nad Wisłą. Opiekę stomatologiczną świadczą gabinety: przy szkole podstawowej w Dobrzyniu nad Wisłą oraz w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Grochowsku. W gminie działają 2 apteki w Dobrzyniu nad Wisłą oraz 1 punkt apteczny w Grochowsku.

W latach 2014-2016 udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym wynosił odpowiednio: 15,9%, 13,9% i 14,9%. Stopa bezrobocia w powiecie w tym samym rozpatrywanym okresie wynosiła 25,5%, 21,9% i 21,7%.

W 2016 r. w ewidencji gminnej były zarejestrowane 273 podmioty gospodarcze. Większość z nich działała w sektorze prywatnym, głównie były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Według danych statystycznych GUS-u najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego, przetwórstwa przemysłowego oraz rolnictwa.

Pomoc społeczną w gminie świadczy Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi czy Kościołem, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIELE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinach zostały zebrane z instytucji i organów działających w gminie Dobrzyń nad Wisłą. Dodatkowo uzupełniono je danymi pozyskanymi od instytucji, których działania obejmowały w latach 2014-2016 mieszkańców gminy.

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy w rodzinie określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców przemocy.

razem	122 868	142 446	147 111
-------	---------	---------	---------

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzyniu nad Wisłą.

Środki przeznaczane w latach 2014-2016 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie rosły systematycznie, najwyższy poziom osiągając w 2016 r. – 147 111 zł. Największe kwoty w latach 2014-2016 wydatkowano na walkę z alkoholizmem, znacznie mniejsze na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i narkomanii.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pełni **Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w ramach swoich zadań m.in. kontaktuje się z osobami z terenu gminy dotkniętymi przemocą w rodzinie, kieruje na terapię sprawców przemocy w rodzinie i składa w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa, prowadzi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia i terapii oraz zachęca członków rodziny do angażowania się w terapię rodzin, gdyż przemoc nie jest tylko problemem ze sprawcą, lecz stanowi o złożonych trudnościach wewnątrzrodzinnych.

Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontaktowała się z 21 osobami dotkniętymi przemocą w 2014 r., z 15 osobami w 2015 r. oraz z 9 w 2016 r. Na terapię dla sprawców przemocy w rodzinie w analizowanym okresie skierowano sumie 41 osób. Wybrane dane porównawcze dotyczące działalności Komisji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Działalność MGKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie w latach 2014-2016

zakres danych	2014 r.	2015 r.	2016 r.
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie MGKRPA	21	15	9
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których MGKRPA skierowała na terapię	12	13	16

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzyniu nad Wisłą.

Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Dobrzyń nad Wisłą przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywujące z osobami nadużywającymi alkoholu. Do zadań Komisji należą także działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W latach 2014-2016 członkowie Komisji przeprowadzili w sumie 54 rozmowy motywujące oraz skierowali do sądu 7 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie zestawiono w poniższej tabeli.

- diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnienie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjonowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie występowania przemocy, oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy,
- prowadzenie dokumentacji, podejmowanie działań wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ma na celu skupienie przedstawicieli wszystkich instytucji i służb z terenu gminy, których wspólne działania mogą kompleksowo przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie i stworzenia systemu wsparcia dla osób i rodzin, gdzie występuje zjawisko przemocy. Zespół zajmuje się tworzeniem i realizowaniem planu pomocy rodzinie, współpracą ze wszystkimi instytucjami z terenu gminy zajmującymi się problemem przemocy, a ponadto powołuje grupy robocze, które podejmują pracę indywidualną z zagrożoną przemocą rodziną. Wybrane dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Dobrzyniu nad Wisłą w latach 2014-2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Dobrzyń nad Wisłą w latach 2014-2016

zakres danych	2014 r.	2015 r.	2016 r.
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	10	10	10
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych ZI	15	9	18
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	15	9	18
w tym sporządzonych przez Policję	15	9	18
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	0	0	0
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	0	14	7
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	0	0	11
liczba spraw sądowych	0	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Dobrzyń nad Wisłą.

w rodzinie, wśród których zdecydowanie przeważały kobiety. Funkcjonariusze stwierdzili przypadki stosowania przemocy wobec nieletnich i osób starszych. Ustalono, że w analizowanym czasie sprawcami przemocy byli przede wszystkim mężczyźni, niejednokrotnie pozostający pod wpływem alkoholu. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Dane Posterunku Policji dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gminy Dobrzyń nad Wisłą w latach 2015-2016

zakres danych	2015 r.	2016 r.
liczba stwierdzonych faktów przemocy	10	12
liczba zastosowanych procedur „Niebieska Karta” – sporządzonych formularzy	9	18
liczba osób doświadczonych przemocą w rodzinie	10	17
w tym kobiety	10	13
w tym mężczyźni	-	3
w tym nieletni	1	2
w tym osoby starsze	-	6
liczba sprawców przemocy w rodzinie	9	15
w tym kobiety	-	3
w tym mężczyźni	9	12
w tym nieletni	-	-
liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu	6	9
w tym kobiety	-	1
w tym mężczyźni	6	8
w tym nieletni	-	-

Dane Posterunku Policji w Dobrzyniu nad Wisłą.

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w gminie, a także biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przemoc w rodzinie jest problemem, którego nie determinuje ani kontekst regionalny ani społeczny, dotyka on ludzi niezależnie od ich statusu i miejsca zamieszkania. Istotne jest więc dążenie do wypracowania uniwersalnego standardu wsparcia osób doświadczających przemocy (dzieci, dorosłych i osób starszych), adekwatnego do potrzeb i warunków miejscowych.

Pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej udzielał także **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą** będący instytucją powołaną do wspierania mieszkańców w przezwyciężaniu trudności życiowych, których nie są oni

poważnego zdarzenia wywołującego znaczny kryzys w rodzinie, gdyż przemoc pozostaje nadal tematem wstydlwym.

Informacje o podejrzeniu stosowania przemocy może zgłosić do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej każdy, kto ma podejrzenie, iż w rodzinie dochodzi do przemocy. Każde zgłoszenie jest sprawdzane i wyjaśniane przez pracowników socjalnych. Jeżeli zgłoszenie okaże się bezpodstawne, rozpatrywane są ewentualne przyczyny innych trudności, które mogły wpłynąć na postrzeganie rodziny jako doświadczającej przemocy (niezaradność życiowa, niepełnosprawność, choroby członków rodziny, np.: zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania i inne). W przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej rodzina jest obejmowana szerszym systemem monitoringu, wsparcia i pomocy przez działające lokalnie instytucje gminne, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, również powiatowe. Przykładem uruchomienia szerszego systemu pomocy rodzinom doświadczającym przemocy jest zwołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Mieszkańcy gminy Dobrzyń nad Wisłą mają zapewnioną opiekę w 3 Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej. Lekarz, w związku z wystąpieniem przemocy, ma obowiązek na prośbę poszkodowanego dokonać oceny obrażeń oraz wystawić stosowne zaświadczenie wykazujące uszkodzenia somatyczne i objawy psychiczne, będące efektem doświadczenia przemocy. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, udziela pomocy medycznej i kieruje na odpowiednie leczenie pacjenta, który doznał uszczerbku na zdrowiu. Każdorazowo przy zgłoszeniu się osoby doświadczającej przemocy domowej lekarz informuje o możliwościach szukania pomocy i wskazuje właściwe instytucje.

2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY

Mieszkańcy gminy Dobrzyń nad Wisłą objęci są wsparciem instytucji i organizacji działających poza gminą w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Mickiewicza 58, 87-600 Lipno
2.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Pl. 11 Listopada 9, 87-600 Lipno
3.	Komenda Powiatowa Policji	ul. Platanowa 1, 87-600 Lipno
4.	Sąd Rejonowy I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	ul. Piłsudskiego 15/17, 87-600 Lipno

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą.

- przemocy w rodzinie
- problemów uzależnień
- trudności wychowawczych.

Raz w miesiącu pełniony jest dyżur w Zespole Szkół w Dobrzyniu nad Wisłą. Rozmowy i konsultacje, jakie przeprowadzono z uczniami, nauczycielami, wychowawcami i pedagogiem objęły ogółem 16 uczniów i dotyczyły następującej tematyki:

- problemy w rodzinie
- uzależnienia (narkotyki, alkohol)
- przemoc w grupie rówieśniczej.

Ponadto w szkole podstawowej w Dyblinie odbyło się spotkanie z rodzicami pod tytułem „Jak kochać i wymagać”, w czasie którego poruszano zagadnienia dotyczące różnorodnych problemów wychowawczych.

Przemoc w rodzinie nie jest jasno i konkretnie nazwana w przepisach prawnych, dlatego istotne są okoliczności czynu, ich powtarzalność oraz skutki, jakie wywołuje, zarówno w rodzinie, jak i w szerszej społeczności. Sprawca może podlegać sankcjom wynikającym z przepisów kodeksu cywilnego, kodeksu karnego, kodeksu drogowego i innych przepisów właściwych dla indywidualnie postrzeganego przypadku przemocy. Sprawy sporne dla mieszkańców gminy Dobrzyń nad Wisłą rozstrzyga **Sąd Rejonowy w Lipnie**.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o **kuratorach sądowych**, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren gminy jest objęty działalnością Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Lipnie. Z nadesłanej informacji wynika, iż wobec mieszkańców gminy Dobrzyń nad Wisłą w 2017 roku prowadzone były w Zespole następujące sprawy:

- 15 nadzorów (z orzeczeniem o ograniczonej władzy rodzicielskiej) obejmujących ogółem 26 małoletnich
- 3 nadzory nad nieletnimi
- 34 dozory nad osobami dorosłymi.

Wśród innych możliwości uzyskania pomocy w związku z przemocą w rodzinie lub innych traumatycznych przeżyć wywołujących kryzys w rodzinie warto wymienić

o narzeczonych, małżonkach i rodzicach, a także matkach samotnie wychowujących dzieci i ludziach młodych.

Doradcy Życia Rodzinnego to w większości nauczyciele, katecheci, pracownicy służby zdrowia, pedagodzy, psycholodzy, terapeuci, mediatorzy rodinni. Muszą mieć kwalifikacje z zakresu psychologii i teologii małżeństwa i rodziny potwierdzone dyplomami oraz misję kanoniczną otrzymaną od Biskupa Diecezjalnego, która upoważnia do posługiwania w poradni rodzinnej w imieniu Kościoła. W każdym dekanacie jest oddelegowany przez Księdza Biskupa ksiądz do duszpasterstwa rodzin, a w Kurii Diecezjalnej Wydział do Spraw Rodzin. **Poradnie dekanalne** współpracują z kapłanami specjalnie delegowanymi do zadań duszpasterstwa rodzin. Poradnictwo w ramach poradni świadczone jest z reguły bezpłatnie, niekiedy za symboliczną opłatą.

Na terenie gminy Dobrzyń nad Wisłą funkcjonują 3 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Ich wykaz przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2017 roku

lp.	nazwa parafii	adres
1.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	ul. Franciszkańska 15, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą.
2.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego	Grochowalsk 30, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
3.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Św. Marii Magdaleny	Mokowo 17, 87-607 Mokowo

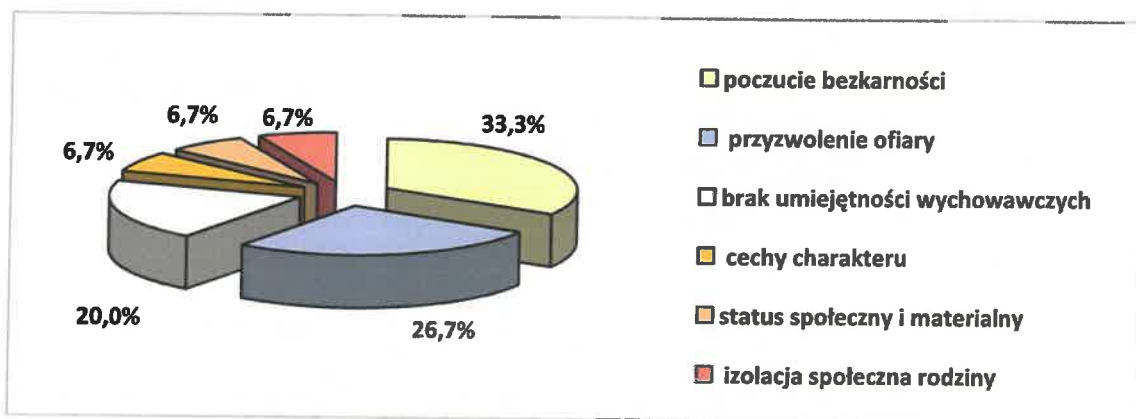
Dane Urzędu Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Jeśli w gminie parafie nie prowadzą poradni życia rodzinnego, wierni należący do danej parafii są informowani o adresie najbliższej poradni rodzinnej oraz godzinach jej funkcjonowania. Narzeczonych i rodziny do poradni parafialnych kierują dekanalni duszpasterze rodzin. Poza przygotowaniem narzeczonych do małżeństwa, parafialne poradnie rodzinne świadczą pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin (małżeńskich, rodzicielskich, wychowawczych) oraz terapię uzależnień (od alkoholu, gier komputerowych, hazardu itp.). **Parafialni doradcy życia rodzinnego** współpracują z **rejonowymi doradcami**, których obszar działania obejmuje jeden lub więcej dekanatów.

Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych Doradców Życia Rodzinnego koordynuje **Referat Duszpasterstwa Rodzin Kurii Diecezjalnej. Diecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego** powołuje Biskup Diecezjalny na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin.

W kolejnym pytaniu ankietowani identyfikowali czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie. Najczęściej wskazywanymi przez badanych czynnikami mogącymi mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie były: poczucie bezkarności (33,3%) oraz przyzwolenie ofiary. Wymieniono także brak umiejętności wychowawczych oraz m.in. cechy charakteru. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

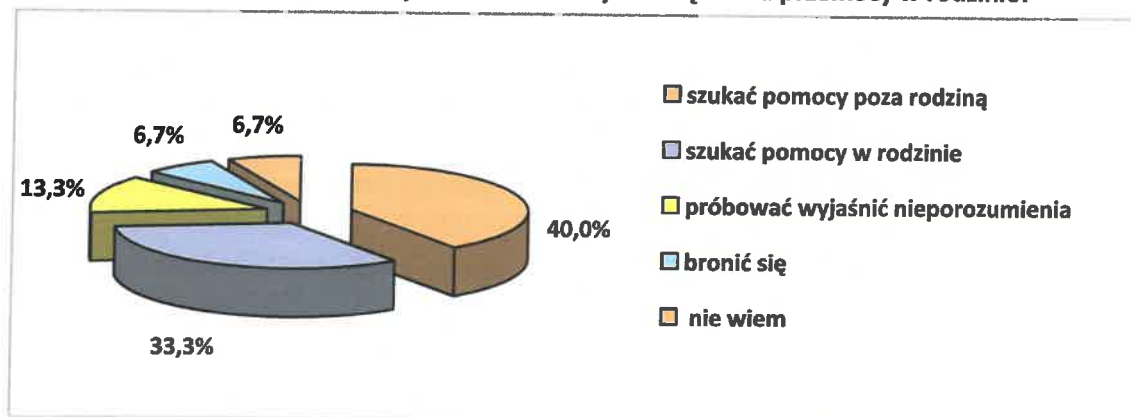
Wykres 4. Jakiego Pana/Pani zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie zawarto także pytanie, jak powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie. Wykres zamieszczony poniżej pokazuje, jakie odpowiedzi najczęściej wybierali uczestnicy badania.

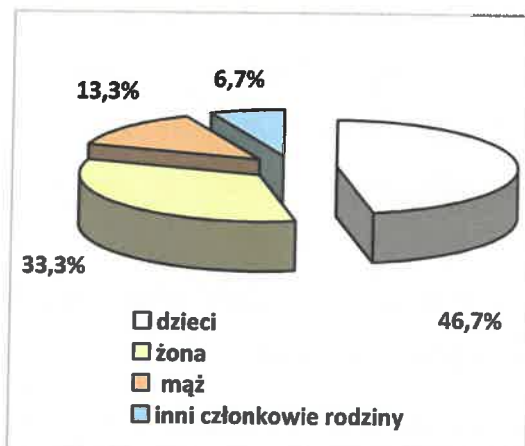
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie?

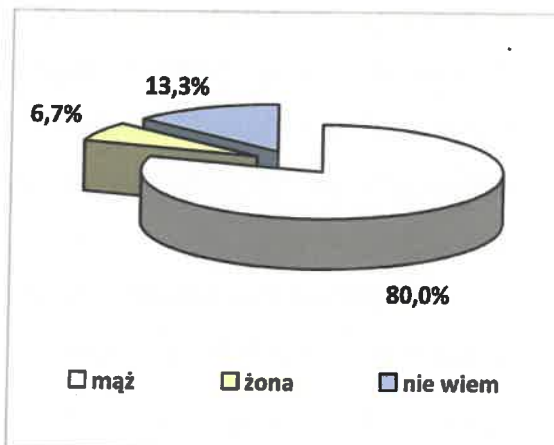
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według najliczniejszej grupy ankietowanych ofiary przemocy powinny przede wszystkim szukać pomocy poza rodziną (40,0%), według innych szukać pomocy w rodzinie, a w dalszej kolejności próbować wyjaśnić nieporozumienia (%).

Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?

Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?

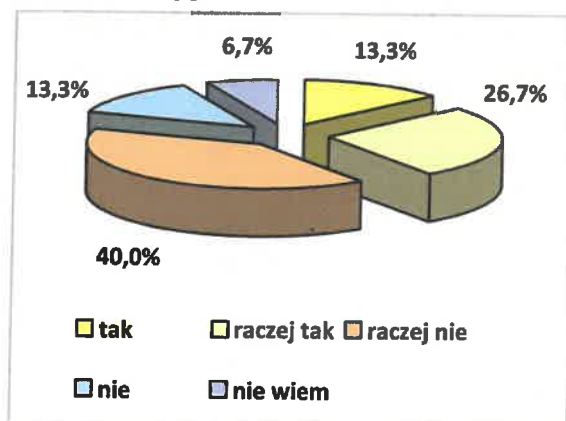

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

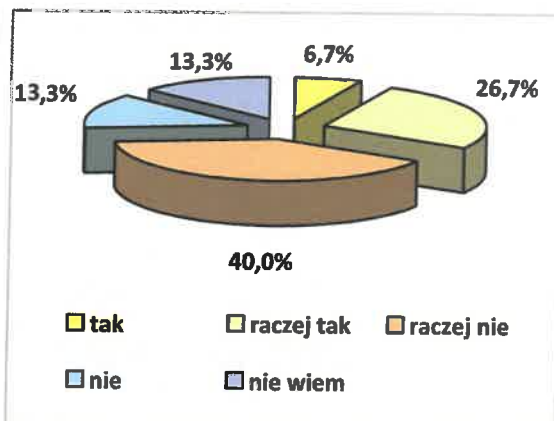
Zdecydowana większość uczestników badania ankietowego wyraziła opinię, że ofiarami przemocy w rodzinie padają najczęściej dzieci i żony. Jeśli zaś chodzi o wskazanie sprawcy przemocy w rodzinie, to zdecydowana większość badanych uznała, że tą osobą zwykle jest mąż. Na podstawie powyższych danych rysuje się dość modelowy obraz przemocy w rodzinie: sprawcą przemocy jest mąż, a ofiarami żona i dzieci.

Odpowiadając na kolejne pytania, uczestnicy badania oceniali ofertę pomocy świadczonej ofiarom przemocy w rodzinie oraz działania podejmowane wobec sprawców przemocy w rodzinie. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające?

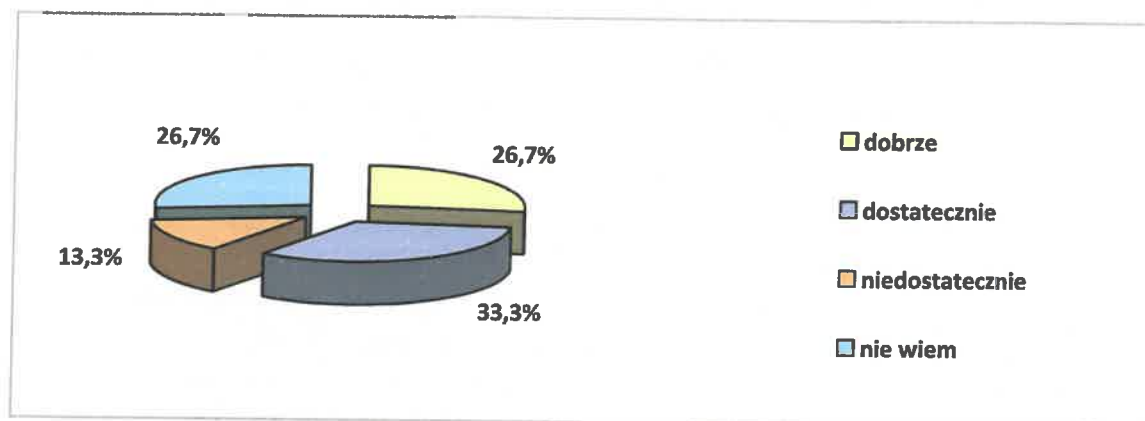

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Blisko 67% respondentów wybrało odpowiedź „nie wiem”. 20% stwierdziło, że przemoc w rodzinie może się nasilać, a nieco ponad 13% było przeciwnego zdania.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z problemem przemocy w rodzinie. Uzyskane opinie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Podejmowane w gminie działania profilaktyczne dotyczące problemu przemocy w rodzinie zostały ocenione na ogół pozytywnie, aczkolwiek ponad jedna czwarta badanych miała problem z odpowiedzią na to pytanie.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególnie nacisk położyli na zintensyfikowanie działań instytucji pomocowych, monitorowanie funkcjonowania rodzin, w których takie problemy miały miejsce, zainteresowanie sytuacją dzieci w rodzinach.

Podkreślano konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy. Postulowano prowadzenie bardziej zdecydowanych działań Policji (aresztowanie sprawców). Doceniono rolę przedsięwzięć profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych. Dostrzeżono również potrzebę tworzenia grup wsparcia dla ofiar przemocy oraz zapewnienia dotkniętym przemocą domową dostępu do psychologów, poradnictwa i terapii, a także do profesjonalnej pomocy prawnej. Za równie ważne uznano skuteczne karanie sprawców.

Ankietowani przedstawiciele placówek oświatowych wskazywali również najczęstsze problemy rodzin w pytaniu zamkniętym, gdzie należało wskazać liczbę ujawnionych przypadków danego zjawiska. Pozyskane dane liczbowe zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 16. Przypadki patologicznych zachowań i dysfunkcji stwierdzonych w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2017/2018

rodzaj zjawiska	występowanie	
	liczba ujawnionych przypadków	nie stwierdzono (liczba placówek)
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	25	1
zaniedbanie przez dom	11	2
przemoc w rodzinie	3	3
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	20	2

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

W środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 25 przypadków bezzadności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 20 przypadków uzależnień, 11 przypadków zaniedbań dzieci przez dom rodzinny oraz 3 /przypadki przemocy w rodzinie.

Z pytań otwartych wynikało, iż rodziny uczniów borykają się z wieloma problemami. Badani wskazywali głównie na niewydolność opiekuńczo-wychowawczą, a także dysfunkcje występujące w domu, odnoszące się głównie do nadużywania alkoholu przez rodziców. Za równie ważne problemy uznano bezrobocie oraz bardzo trudną niekiedy sytuację materialną związaną z brakiem pracy czy uzależnieniami. Dostrzeżono także skutki wyjazdów rodziców za pracą przejawiające się dezintegracją rodzin, brakiem poczucia bezpieczeństwa u dzieci pozbawionych odpowiednich wzorców zachowania, a czasem właściwej opieki.

Działania profilaktyczne adresowane do uczniów, podejmowane na terenie szkoły

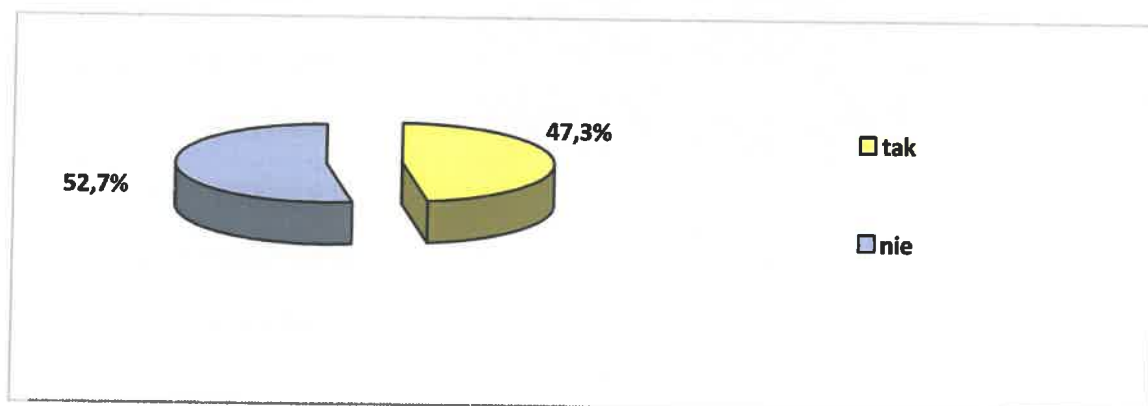
W ankietowanych placówkach podejmowane były różnorodne działania profilaktyczne odnoszące się w szczególności do zjawiska agresji i przemocy wśród uczniów. Najczęściej wymieniano: pogadanki prowadzone przez pedagogów, kuratora i policjantów, wykłady na temat szkodliwości dopalaczy i używek. Szkoły realizują własne corocznie przygotowywane programy profilaktyczne oraz korzystają z już istniejących.

Pomoc uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień i przemocy, jaką oferuje szkoła.

Placówki oświatowe zapewniają opiekę pedagoga, rozmowy indywidualne, ułatwiają kontakt z psychologiem i innymi specjalistami. Prowadzone są zajęcia dodatkowe

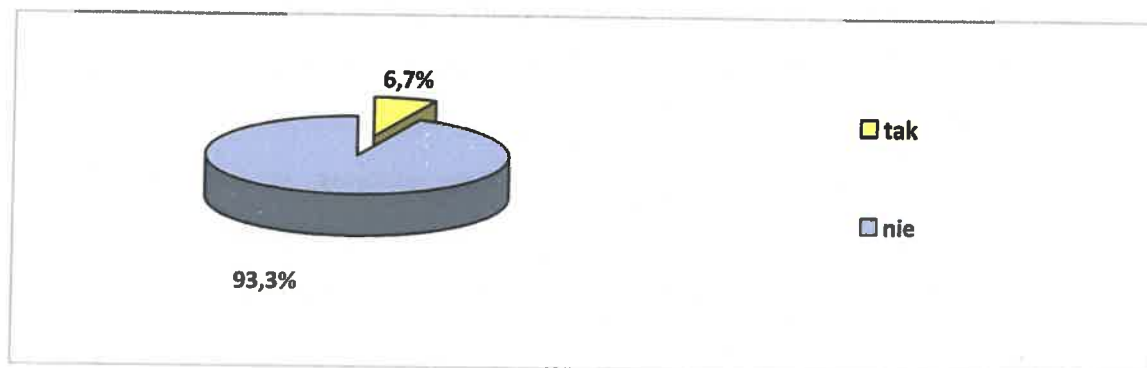
ankietowanych potwierdziły występowanie zjawiska przemocy w domu rodzinnym. Poniższe wykresy ilustrują rozkład odpowiedzi na pytania o doznawanie przemocy ze strony rówieśników i w swojej rodzinie.

Wykres 15. Czy doznałeś/doznałaś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy ze strony rówieśników?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Wykres 16. Czy doznałeś/doznałaś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy w swojej rodzinie?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

W następnym pytaniu sondowano uczniów, czy słyszeli o przypadkach przemocy w rodzinach swoich znajomych. Większość z nich (52%) zadeklarowała, że słyszeli o przypadkach przemocy w domach osób z ich otoczenia. Jednocześnie nieznacznie mniejsza grupa nie ma wiedzy o występowaniu przemocy w domach osób im znanych.

Na pytanie: „Czy uważasz, że będąc świadkiem lub ofiarą przemocy lub przemocy w rodzinie należy kogoś o tym poinformować?”, prawie wszyscy odpowiedzieli twierdząco.

Uczestnicy badania zadeklarowali, że najczęściej swoją wiedzą o przemocy podzieliliby się z policjantem, rodzicem, pracownikiem pomocy społecznej, a także nauczycielem. W dalszej kolejności wymieniono innych krewnych i kolegę. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Procedura ma zastosowanie w sytuacji stwierdzenia faktu bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej w trakcie wykonywania przez niego obowiązków służbowych. Pracownik socjalny jest zobowiązany do interwencji także w przypadku powzięcia informacji o fakcie przemocy z innego źródła, np. z informacji innych osób. Może to być również powiadomienie złożone przez Policję w godzinach pracy ośrodka pomocy społecznej. Celem interwencyjnego zabezpieczenia dziecka jest zapobieżenie negatywnym skutkom wynikającym ze stwierdzonego stanu zagrożenia zdrowia lub życia dziecka przebywającego w rodzinie. Pracownik socjalny zobowiązany jest powiadomić rodzica lub opiekuna prawnego o możliwości złożenia zażalenia na odebranie dziecka.

W przypadku podjęcia przez pracownika socjalnego wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką decyzji o odebraniu dziecka i umieszczeniu go u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej, zostaje wypełnione oświadczenie o powierzeniu dziecka przez pracownika socjalnego.

6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT służy identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; kapitał społeczny i ludzki.**

OBSZAR I: RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
• zapewnianie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny • podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom rodzin • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dziecko • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego rodzinom wymagającym	• brak możliwości skorzystania z oferty organizacji pozarządowych przez rodziny, dzieci i młodzież

OBSZAR II: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
• zapewniony dostęp do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii dla mieszkańców gminy • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • działania samorządu gminy na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewniony dostęp do pomocy psychospołecznej i prawnej dla osób dotkniętych problemami uzależnień • kadra odpowiednio przygotowana do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień • realizowanie w placówkach oświatowych na terenie gminy programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • podejmowanie przez samorząd gminy inicjatyw mających na celu poprawę stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze	• niewystarczające możliwości finansowe i lokalowe gminy dla poszerzenia zakresu świadczeń medycznych dostępnych dla mieszkańców
szanse	zagrożenia
• wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców gminy • wzrost świadomości dzieci i młodzieży z gminy na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami • brak zagrożenia w gminie przestępczością nieletnich • wzrastający poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziom bezpieczeństwa na drodze.	• zapotrzebowanie na poszerzenie zakresu świadczeń medycznych dostępnych w gminie • brak poprawy stanu środowiska naturalnego w gminie w ostatnich latach • wzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol i narkotyki • niewystarczająca liczba godzin pracy terapeuty ds. uzależnień w punkcie konsultacyjnym • wzrost liczby uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia

Analiza uwarunkowań dla obszaru *zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne* uwypukliła liczne zagrożenia, jak np. wzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol i/lub narkotyki, zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia. Mimo przewagi mocnych stron oraz dostrzeganych szans (wzrost

wystarczające i dostosowane do aktualnych potrzeb poziom kwalifikacji oraz liczebność kadr pomocowych.	

Analiza uwarunkowań dla obszaru *kapitał społeczny i ludzki* pokazuje zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy, coraz atrakcyjniejsza oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna, podejmowanie inicjatyw na rzecz integracji społeczności lokalnej. Należy także podkreślić dobrze zorganizowany system pomocy społecznej z odpowiednio przygotowaną kadrą oraz możliwość pozyskiwania dodatkowych środków na realizację zadań w tym sektorze

Jednakże liczne mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Wzrastające na terenie gminy zapotrzebowanie na wsparcie ze strony systemu pomocy społecznej to, obok braku organizacji pozarządowych i wolontariatu, istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki antyprzemocowej gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2018-2020. W jej ramach zostały wskazane osiągnięcia w realizacji przyjętego programu oraz przedsięwzięcia, które należałoby podjąć w nowym okresie programowania.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu

- wzrost zainteresowania problemem
- częstsze zgłaszanie problemu
- reagowanie na problem (zmniejszenie społecznego przyzwolenia)

Przedsięwzięcia, które należałoby podjąć lub kontynuować w nowym okresie programowania

- rozszerzenie oferty wsparcia punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych
- kontynuacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży w ramach szkolnego programu profilaktyki

III PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Wyniki diagnozy problemów przemocy w rodzinie na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, danych z badań ankietowych oraz analizie SWOT, a także wnioski z oceny wdrożenia poprzednio realizowanego programu pozwoliły na opracowanie założeń Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2018-2021. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania zjawiska przemocy w rodzinie, jak i zapobiegania temu zjawisku w przyszłości.

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2018-2021, jest następujący:

**Eliminowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy,
wspieranie i ochrona ofiar
oraz poprawa skuteczności oddziaływania
na sprawców przemocy w rodzinie.**

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych i przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań.

w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.				- zapobieganie eskalacji przemocy w rodzinie - zapewnienie komfortu socjalnego i psychologicznego osobom i rodzinom dotkniętym przemocą
Informowanie o istniejących grupach wsparcia dla rodzin doświadczających przemocy.	2018-2021	MGOPS, MGKRPA, Zi, NGO-s	- liczba rodzin, którym udzielono informacji	- wzmacnianie kondycji rodzin doświadczających przemocy - przywracanie właściwego funkcjonowania rodziny
Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2018-2021	MGOPS, MGKRPA, Zi, PK, placówki oświatowe, Policja, placówki ochrony zdrowia, NGO-s, Kościół	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia - liczba i rodzaj porad - liczba podjętych interwencji	- zapewnienie bezpieczeństwa rodzinie - wzmacnianie kondycji rodzin doświadczających przemocy - wzmacnianie rodzin narażonych na przemoc - zapobiegania zjawisku przemocy w rodzinie
Informowanie sprawców przemocy w rodzinie o możliwości skorzystania	2018-2021	MGKRPA, Zi, MGOPS	- liczba przeprowadzonych rozmów ze sprawcami	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową

w zakresie funkcjonowania psychologicznego, rodzinnego i społecznego.		lokalna		- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Organizowanie pogadań, prelekcji na temat zjawiska przemocy w rodzinie	2018-2021	MGKRPA, ZI, MGOPS, PK, placówki oświatowe, świetlice, PPP, NGO-s	- liczba i rodzaj pogadań i prelekcji - liczba uczestników	- uwrażliwianie na problem przemocy w rodzinie - zmiana świadomości społecznej
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2018-2021	UM, RM, MGOPS, MGKRPA, ZI, PK, placówki oświatowe, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, PPP, NGO-s, Kościół, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- zmiana nastawień do problemu przemocy w rodzinie - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy rodzinie - promowanie prawidłowego modelu rodziny
Budowanie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków.	2018-2021	MGOPS, MGKRPA, ZI, PK, placówki oświatowe, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, PPP, NGO-s, Kościół, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- wzmacnianie rodzin - eliminowanie zjawisk zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rodzin - przywracanie właściwych relacji w rodzinie
Podjęmowanie działań zmierzających do rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez	2018-2021	UM, RM, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, NGOs, Kościół, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- wyzwalanie pozytywnych emocji - integrowanie środowiska dzieci i młodzieży oraz

Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2018-2021	UM, MGKRPA, MGOPS, placówki oświatowe, Policja, SR inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	- liczba spotkań ZI - liczba grup roboczych - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba rodzin	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Organizowanie szkoleń i warsztatów dla nauczycieli na temat przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym uczniów.	2018-2021	UM, placówki oświatowe, MGKRPA, ZI, PPP	- liczba i rodzaj szkoleń - liczba uczestników	- podwyższenie wiedzy nauczycieli w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania przemocy - podwyższenie kompetencji kadr pedagogicznych w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą. - eliminowanie zachowań agresywnych w środowisku uczniowskim - wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa osób i rodzin doświadczających przemocy

i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz możliwości udzielania wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym uzależnieniami i przemocą.		rekreacyjne, świetlice, NGO-s, Kościół, społeczność lokalna	korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w gminie poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie gminy i podmiotów spoza gminy wspierających mieszkańców.	2018-2021	UM, RM, MGOPS, MGKRPA, PK, ZI, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice, Policja, SR, PR, PCPR, PPP, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmacniania kondycji rodzin zamieszkujących w gminie i eliminowania niekorzystnych zjawisk mających wpływ na komfort i jakość ich życia.	2018-2021	UM, RM, MGKRPA, ZI, MGOPS, PK, placówki oświatowe, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - utrwalenie w świadomości społecznej wzorca rodziny prawidłowo wypełniającej przypisane jej funkcje i wolnej od zachowań patologicznych

IV REALIZACJA PROGRAMU

1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem programu będzie Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Burmistrz, Rada Miejska, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Punkt Konsultacyjny, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lipnie, Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań, będzie prowadzony przez Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą – koordynatora programu, przy udziale członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Ewaluacja programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Badanie efektywności wdrożenia programu realizowane będzie w dwóch fazach – na początku i na końcu danego roku kalendarzowego w okresie obowiązywania programu. Badania o charakterze ilościowym zostaną uzupełnione osobistą narracją członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz przedstawicieli podmiotów uczestniczących w realizacji programu. Zebrane w ten sposób informacje zostaną włączone do rocznego sprawozdania z realizacji programu, a następnie zostaną wykorzystane do opracowania raportu podsumowującego cały okres realizacji programu, zawierającego wnioski i rekomendacje na przyszłość. Ewaluacji programu będzie dokonywał zespół monitorujący.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy	3
Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieska Karta” za rok 2017	5
Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2014-2016	13
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2014-2016.....	13
Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie	15
Tabela 6. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2014-2016 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie	15
Tabela 7. Działalność MGKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie w latach 2014-2016.....	16
Tabela 8. Działalność MGKRPA w latach 2014-2016 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	17
Tabela 9. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Dobrzyń nad Wisłą w latach 2014-2016.....	18
Tabela 10. Dane Posterunku Policji dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gminy Dobrzyń nad Wisłą w latach 2015-2016.....	20
Tabela 11. Liczba rodzin i osób w rodzinach, którym w latach 2014-2016 MGOPS w Dobrzyniu nad Wisłą przyznał pomoc z powodu przemocy lub alkoholizmu	21
Tabela 12. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy.....	22
Tabela 13. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady	25
Tabela 14. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2017 roku	26
Tabela 15. Przypadki negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych ujawnionych w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2017/2018	33
Tabela 16. Przypadki patologicznych zachowań i dysfunkcji stwierdzonych w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2017/2018	34
Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci	12
Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku.....	12
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie?.....	27
Wykres 4. Jakiego Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?	28
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie?	28
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	29
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?	29
Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?	30
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?	30
Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?	30
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające?	30
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy?	31
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?	31
Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?	32
Wykres 15. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy ze strony rówieśników?	36
Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy w swojej rodzinie?	36
Wykres 17. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy w rodzinie lub była/był świadkiem przemocy w rodzinie?	37